

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ॐ

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मण

Contents

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.6.1.1

सुवर्गायेति सुवः - गायं । वै । एतानि । लोकायं । हूयन्ते । यत् । दक्षिणानि । द्वाभ्याम् ।
। गारुहपत्य इति गारुह - पत्ये । जुहोति । द्विपादिति द्वि - पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या
इति प्रति - स्थित्यै । आग्नीद्ध इत्याग्नि - इद्धे । जुहोति । अन्तरिक्षे । एव । एति ।
क्रमते । सदः । अभि । एति । एति । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव । एनम् ।
लोकम् । गमयति । सौरीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यृक् - भ्याम् । गारुहपत्य इति गारुह-पत्ये ।
जुहोति । अमुम् । एव । एनम् । लोकम् । समारोहयतीति सं - आरोहयति । नयवत्येति
नय - वत्या । ऋचा । आग्नीद्ध इत्याग्नि - इद्धे । जुहोति । सुवर्गस्येति सुवः - गस्यं ।
लोकस्यं । अभिनीत्य इत्यभि - नीत्यै । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत् । इति । हिरण्यम् । 1

TS 6.6.1.2

हुत्वा । उदिति । गृह्णाति । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति ।
रूपेण । वः । रूपम् । अभि । एति । एमि । इति । आह । रूपेण । हि । आसाम् ।
रूपम् । अभि । एति । एति । यत् । हिरण्येन । तुथः । वः । विश्ववेदा इति विश्व - वेदाः

। वीतिं । भजतु । इति । आह । तुथः । ह । स्म । वै । विश्ववेदा इति विश्व - वेदाः ।
देवानाम् । दक्षिणाः । वीतिं । भजति । तेन । एव । एनाः । वीतिं । भजति । एतत् ।
ते । अग्ने । राधः । 2

TS 6.6.1.3

एति । एति । सोमच्युतमिति सोम - च्युतम् । इति । आह । सोमच्युतमिति सोम - च्युतम्
। हि । अस्य । राधः । एति । एति । तत् । मित्रस्य । पथा । न्य । इति । आह ।
शान्त्यै । ऋतस्य । पथा । प्रेति । इत् । चन्द्रदक्षिणा इति चन्द्र - दक्षिणाः । इति । आह
। सत्यम् । वै । ऋतम् । सत्येन । एव । एनाः । ऋतेन । वीतिं । भजति । यज्ञस्य ।
पथा । सुविता । नयन्तीः । इति । आह । यज्ञस्य । हि । एताः । पथा । यन्ति । यत्
। दक्षिणाः । ब्राह्मणम् । अद्य । राध्यासम् । 3

TS 6.6.1.4

ऋषिम् । आरुषेयम् । इति । आह । एषः । वै । ब्राह्मणः । ऋषिः । आरुषेयः । यः ।
शुश्रुवान् । तस्मात् । एवम् । आह । वीतिं । सुवः । पश्य । वीतिं । अन्तरिक्षम् । इति
। आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । यतस्व । सुदस्यैः
। इति । आह । मित्रत्वायेति मित्र - त्वाय । अस्मद्वात्रा इत्यस्मत् - दात्राः । देवत्रेति देव
- त्रा । गच्छत । मधुमतीरिति मधु - मतीः । प्रदातारमिति प्र - दातारम् । एति । विशत्
। इति । आह । वयम् । इह । प्रदातार इति प्र - दातारः । स्मः । अस्मान् । अमुत्र ।
मधुमतीरिति मधु - मतीः । एति । विशत् । इति । 4

TS 6.6.1.5

वाव । एतत् । आह । हिरण्यम् । दुदाति । ज्योतिः । वै । हिरण्यम् । ज्योतिः । एव
। पुरस्तात् । धत्ते । सुवर्गस्येति सुवः - गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्या इत्यनु - ख्यात्यै

। अ॒ग्नी॒ध इत्य॑ग्नि - इ॒धे । दु॒दा॒ति । अ॒ग्निमु॑खानित्य॒ग्नि - मु॒खान् । ए॒व । ऋ॒तून् । प्री॒णा॒ति ।
। ब्र॒ह्म॒णे । दु॒दा॒ति । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र-सू॒त्यै । हो॒त्रे । दु॒दा॒ति । आ॒त्मा । वै । ए॒षः ।
य॒ज्ञस्य॑ । यत् । हो॒ता । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । य॒ज्ञस्य॑ । दक्षि॑णाभिः । समि॒ति । अ॒र्ध॒य॒ति ॥ 5

(हिर॑ण्य॒ - राधो॑ - राध्यास - म॒मुत्र॑ मधु॑मती॒रा वि॑शतेत्य॒ - षा॒त्रि॒श॒च्च) (A1)

TS 6.6.2.1

स॒मि॒ष्ट॒य॒जू॒षी॒ति॑ स॒मि॒ष्ट - य॒जू॒षि॑ । जु॒हो॒ति । य॒ज्ञस्य॑ । स॒मि॒ष्ट्या इति॑ सं - इ॒ष्ट्यै । यत् । वै ।
। य॒ज्ञस्य॑ । क्रू॒रम् । यत् । वि॒लि॒ष्ट॒मि॒ति॑ वि - लि॒ष्टम् । यत् । अ॒त्ये॒ती॒त्य॑ति - ए॒ति॑ । यत् । न ।
। अ॒त्ये॒ती॒त्य॑ति - ए॒ति॑ । यत् । अ॒ति॒क॒रो॒ती॒त्य॑ति - क॒रो॒ति॑ । यत् । न । अ॒पी॒ति॑ । क॒रो॒ति॑ ।
तत् । ए॒व । तैः । प्री॒णा॒ति । न॒वं । जु॒हो॒ति । न॒वं । वै । पु॒रु॒षे । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः ।
पु॒रु॒षेण॑ । य॒ज्ञः । स॒मि॒ते॒ इति॑ सं - मि॒तः । या॒वान् । ए॒व । य॒ज्ञः । तम् । प्री॒णा॒ति । षट् ।
ऋ॒ग्मि॑याणि । जु॒हो॒ति । षट् । वै । ऋ॒त॒वः । ऋ॒तून् । ए॒व । प्री॒णा॒ति । त्री॒णि । य॒जू॒षि॑ । 6

TS 6.6.2.2

त्र॒यः । इ॒मे । लो॒काः । इ॒मान् । ए॒व । लो॒कान् । प्री॒णा॒ति । य॒ज्ञं । य॒ज्ञम् । ग॒च्छ ।
य॒ज्ञप॑तिमि॒ति॑ य॒ज्ञ - प॒तिम् । ग॒च्छ । इति॑ । आ॒ह । य॒ज्ञप॑तिमि॒ति॑ य॒ज्ञ - प॒तिम् । ए॒व । ए॒नम् ।
। ग॒म॒य॒ति॑ । स्वा॒म् । यो॒नि॑म् । ग॒च्छ । इति॑ । आ॒ह । स्वा॒म् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नि॑म् ।
ग॒म॒य॒ति॑ । ए॒षः । ते । य॒ज्ञः । य॒ज्ञप॑त॒ इति॑ य॒ज्ञ - प॒ते । स॒हसू॑क्त॒वाक् इति॑ स॒हसू॑क्त - वा॒क्ः ।
। सु॒वी॒र इति॑ सु - वी॒रः । इति॑ । आ॒ह । य॒ज॑माने । ए॒व । वी॒र्य॑म् । दु॒धा॒ति । वा॒सि॒ष्ठः ।
ह । सा॒त्य॒ह॒व्य इति॑ सा॒त्य - ह॒व्यः । दे॒व॒भा॒गमि॑ति॒ दे॒व - भा॒गम् । प॒प्र॒च्छ । यत् । सृ॒ञ्ज॑यान् ।
। ब॒हु॒या॒जि॒न् इति॑ बहु - या॒जिनः॑ । अ॒यी॒य॒जः । य॒ज्ञे । 7

TS 6.6.2.3

य॒ज्ञम् । प्रती॒तिं । अ॒ति॒ष्ठि॒पा(३): । य॒ज्ञ॒प॒ता(३)वि॒तिं य॒ज्ञ॒प॒ता(३)उ । इति॑ । सः । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । य॒ज्ञ॒प॒तावि॒तिं य॒ज्ञ॒प॒तौ । इति॑ । स॒त्यात् । वै । सृ॒ञ्ज॒याः । परे॒तिं । ब॒भू॒वुः । इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । य॒ज्ञे । वाव॑ । य॒ज्ञः । प्र॒ति॒ष्ठा॒प्य॒ इति॑ प्र॒ति - स्था॒प्यः । आ॒सीत् । यज॑मानस्य । अप॑राभावायेत्यप॑रा - भा॒वा॒य॒ । इति॑ । दे॒वाः । गा॒तु॒वि॒दु इति॑ गा॒तु - वि॒दुः । गा॒तुम् । वि॒त्त्वा । गा॒तुम् । इ॒त् । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्रती॒तिं । स्था॒प॒य॒ति॒ । यज॑मानस्य । अप॑राभावायेत्यप॑रा- भा॒वा॒य॒ ॥ ८

(यजू॑षि - य॒ज्ञ - एक॑चत्वारि॑ंशच्च) (A2)

TS 6.6.3.1

अ॒व॒भृ॒थ॒य॒जू॒षी॒त्य॒व॒भृ॒थ - य॒जू॒षि॑ । जु॒हो॒ति॒ । यत् । ए॒व । अ॒र्वा॒ची॒नम् । एक॑हायनादित्येक॑ - हा॒य॒नात् । ए॒नः । क॒रो॒ति॒ । तत् । ए॒व । तैः । अ॒वे॒ति॑ । य॒ज॒ते॒ । अ॒पः । अ॒व॒भृ॒थ॒मि॒त्य॒व॒ - भृ॒थम् । अ॒वे॒ति॑ । ए॒ति॒ । अ॒प्ति॒स्व॒त्य॒प् - सु॒ । वै । व॒रु॒णः । सा॒क्षा॒दि॒तिं स - अ॒क्षात् । ए॒व । व॒रु॒णम् । अ॒वे॒ति॑ । य॒ज॒ते॒ । व॒र्त्म॑ना । वै । अ॒न्वि॒त्ये॒त्य॒नु - इ॒त्य॑ । य॒ज्ञम् । र॒क्षा॑ँसि । जि॒घा॑ँस॒न्त॒ । सा॒म्रा॑ । प्र॒स्तो॒ते॒ति॑ प्र - स्तो॒ता । अ॒न्व॒वै॒ती॒त्य॒नु - अ॒वै॒ति॑ । सा॒म॑ । वै । र॒क्षो॒हे॒ति॑ र॒क्षः - हा॑ । र॒क्ष॑साम् । अप॑हत्या इत्यप॑ - ह॒त्यै॑ । त्रिः । नि॒ध॒न॒मि॒ति॑ नि - ध॒नम् । उ॒पे॒ति॑ । ए॒ति॒ । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒भ्यः । ए॒व । लो॒के॒भ्यः । र॒क्षा॑ँसि । ९

TS 6.6.3.2

अ॒पे॒ति॑ । ह॒न्ति॒ । पु॒रु॑षःपुरु॑ष इति॑ पु॒रु॑षः - पु॒रु॑षः । नि॒ध॒न॒मि॒ति॑ नि - ध॒नम् । उ॒पे॒ति॑ । ए॒ति॒ । पु॒रु॑षःपुरु॑ष इति॑ पु॒रु॑षः - पु॒रु॑षः । हि॒ । र॒क्ष॑स्वी । र॒क्ष॑साम् । अप॑हत्या इत्यप॑ - ह॒त्यै॑ । उ॒रुम् । हि॒ । रा॒जा॑ । व॒रु॒णः । च॒कार॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ इति॑ प्र॒ति॒-स्थि॒त्यै॑ । श॒तम् । ते॒ । रा॒ज॒न् । भि॒ष॒जः । स॒ह॒स्र॑म् । इति॑ । आ॒ह॒ । भे॒ष॒जम् । ए॒व । अ॒स्मै॑ । क॒रो॒ति॒ । अ॒भि॒ष्ठि॒त॒ इत्य॑भि - स्थि॒तः । व॒रु॒ण॒स्य॑ । पा॒शः । इति॑ । आ॒ह॒ । व॒रु॒ण॒पा॒श॒मि॒ति॑

वरुण - पाशम् । एव । अ॒भीति॑ । तिष्ठ॑ति । ब॒र॒हिः । अ॒भीति॑ । जुहो॑ति । आहु॑तीना॒मित्या॑
- हुती॒नाम् । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति॑ - स्थि॒त्यै । अथो॑ इति॑ । अ॒ग्नि॒वती॑त्य॒ग्नि - वति॑ । एव ।
जुहो॑ति । अप॑ब॒र॒हिष॑ इत्यप॑ - ब॒र॒हिषः॑ । प्र॒या॒जानि॑ति॒ प्र - या॒जान् । 10

TS 6.6.3.3

य॒ज॒ति । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वै । ब॒र॒हिः । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । एव । व॒रु॒णपा॒शादि॑ति॒
वरुण - पा॒शात् । मुञ्च॑ति । आ॒ज्य॑भागा॒वित्या॑ज्यं - भा॒गौ । य॒ज॒ति । य॒ज्ञस्य॑ । एव । चक्षु॑षी
इति॑ । न । अ॒न्तः । ए॒ति । वरु॑णम् । य॒ज॒ति । व॒रु॒णपा॒शादि॑ति॒ वरुण - पा॒शात् । एव
। ए॒नम् । मुञ्च॑ति । अ॒ग्नीवरु॑णा॒वित्य॒ग्नी - वरु॑णौ । य॒ज॒ति । सा॒क्षादि॑ति॒ स - अ॒क्षात् ।
एव । ए॒नम् । व॒रु॒णपा॒शादि॑ति॒ वरुण - पा॒शात् । मुञ्च॑ति । अप॑ब॒र॒हिषा॑वित्यप॑ - ब॒र॒हिषौ ।
अ॒नूया॒जावि॑त्य॒नु - या॒जौ । य॒ज॒ति । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वै । ब॒र॒हिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः
। एव । व॒रु॒णपा॒शादि॑ति॒ वरुण - पा॒शात् । मुञ्च॑ति । च॒तुर॑ः । प्र॒या॒जानि॑ति॒ प्र - या॒जान् ।
य॒ज॒ति । द्वौ । अ॒नूया॒जावि॑त्य॒नु - या॒जौ । षट् । समि॑ति॒ । प॒द्यन्ते॑ । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ । 11

TS 6.6.3.4

ऋ॒तुषु॑ । एव । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । अ॒व॒भृथे॑त्य॒व - भृथ॑ । नि॒च॒ङ्कु॑णेति॑ नि - च॒ङ्कु॑ण । इति॑ ।
आ॒ह । य॒थो॒दित॑मिति॑ यथा - उ॒दित॑म् । एव । वरु॑णम् । अ॒वेति॑ । य॒ज॒ते । स॒मु॒द्रे । ते ।
हृद॑यम् । अ॒प्स्वि॒त्य॒प्-सु । अ॒न्तः । इति॑ । आ॒ह । स॒मु॒द्रे । हि । अ॒न्तः । वरु॑णः ।
समि॑ति॒ । त्वा । वि॒श॒न्तु । ओष॑धीः । उ॒त । आपः॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒द्भिरि॑त्य॒त॒-भिः ।
एव । ए॒नम् । ओष॑धी॒भिरि॑त्योष॑धि - भिः । स॒म्यञ्च॑म् । द॒धा॒ति । दे॒वीः । आ॒पः । ए॒षः
। वः । गर्भः॑ । इति॑ । आ॒ह । य॒था॒य॒जुरि॑ति॒ यथा - य॒जुः । एव । ए॒तत् । प॒शवः॑ । वै । 12

TS 6.6.3.5

सोमः॑ । यत् । भि॒न्दूना॑म् । भ॒क्षयै॑त् । प॒शुमा॑नि॒ति पशु॑ - मान् । स्या॒त् । वरु॑णः । तु ।

ए॒न॒म् । गृ॒ह्णी॒यात् । यत् । न । भ॒क्ष॒यै॒त् । अ॒प॒शुः । स्या॒त् । न । ए॒न॒म् । वरु॑णः ।
 गृ॒ह्णी॒यात् । उ॒प॒स्पृ॒श्य॒मित्यु॑प - स्पृ॒श्य॒म् । ए॒व । प॒शु॒मा॒निति॑ प॒शु - मा॒न् । भ॒व॒ति । न ।
 ए॒न॒म् । वरु॑णः । गृ॒ह्णा॒ति । प्र॒तियु॑त इति॒ प्र॒ति - यु॒तः । वरु॑णस्य । पा॒शः । इति॑ । आ॒ह ।
 वरु॑णपा॒शा॒दिति॑ वरु॑ण - पा॒शात् । ए॒व । नि॒रिति॑ । मु॒च्य॒ते । अ॒प्र॒तीक्ष॑मित्य॒प्र॒ति - ई॒क्ष॒म् । ए॒ति॑
 । यु॒न्ति॑ । वरु॑णस्य । अ॒न्तर्हि॒त्या इत्य॑न्तः - हि॒त्यै । ए॒धः । अ॒सि॑ । ए॒धि॒षी॒महि॑ । इति॑ ।
 आ॒ह । स॒मिधे॑ति॒ सम् - इ॒धौ । ए॒व । अ॒ग्नि॑म् । न॒म॒स्यन्तः॑ () । उ॒पा॒य॒न्तीत्यु॑प - आ॒य॒न्ति॑ ।
 तेजः॑ । अ॒सि॑ । तेजः॑ । म॒यि॑ । धे॒हि॑ । इति॑ । आ॒ह । तेजः॑ । ए॒व । आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते ॥ 13

(रक्षा॑सि - प्रया॒जा - नृ॒तवो॑ - वै - न॒म॒स्यन्तो॑ - द्वा॒द॒श च) (A3)

TS 6.6.4.1

स्फ॒येन॑ । वेदि॑म् । उ॒दिति॑ । ह॒न्ति॑ । र॒था॒क्षे॒णेति॑ रथ॒-अ॒क्षे॒णं । वी॒ति॑ । मि॒मी॒ते । यू॒प॑म् ।
 मि॒नो॒ति॑ । त्रि॒वृ॒त॒मिति॑ त्रि - वृ॒त॑म् । ए॒व । व॒ज्र॑म् । स॒भृ॒त्येति॑ सं - भृ॒त्यं । भ्रा॒तृ॒व्याय॑ । प्रे॒ति॑
 । ह॒र॒ति॑ । स्तृ॒त्यै । यत् । अ॒न्तर्वे॑दीत्य॑न्तः - वे॒दि । मि॒नु॒यात् । दे॒व॒लो॒क॒मिति॑ दे॒व - लो॒क॒म्
 । अ॒भी॒ति॑ । ज॒ये॒त् । यत् । ब॒हिर्वे॑दीति॒ बहिः॑ - वे॒दि । म॒नु॒ष्य॒लो॒क॒मिति॑ म॒नु॒ष्य - लो॒क॒म्
 । वे॒द्य॒न्त॒स्येति॑ वे॒दि - अ॒न्त॒स्य॑ । स॒न्धा॒विति॑ सं - धौ । मि॒नो॒ति॑ । उ॒भयोः॑ । लो॒क॒योः॑ ।
 अ॒भि॒जि॒त्या इत्य॑भि - जि॒त्यै । उ॒प॒र॒स॒मि॒ता॒मित्यु॑प॒र - स॒मि॒ता॒म् । मि॒नु॒यात् । पि॒तृ॒लो॒क॒का॒म॒स्येति॑
 पि॒तृ॒लो॒क - का॒म॒स्य॑ । र॒श्न॒स॒मि॒ता॒मिति॑ र॒श्न - स॒मि॒ता॒म् । म॒नु॒ष्य॒लो॒क॒का॒म॒स्येति॑ म॒नु॒ष्य॒लो॒क
 - का॒म॒स्य॑ । च॒षा॒ल॒स॒मि॒ता॒मिति॑ च॒षा॒ल - स॒मि॒ता॒म् । इ॒न्द्रि॒य॒का॒म॒स्येती॑न्द्रि॒य - का॒म॒स्य॑ । सर्वा॑न्
 । स॒मा॒न् । प्र॒ति॒ष्ठा॒का॒म॒स्येति॑ प्र॒ति॒ष्ठा - का॒म॒स्य॑ । ये । त्र॒यः । म॒द्भ्य॑माः । तान् । स॒मा॒न्
 । प॒शु॒का॒म॒स्येति॑ प॒शु - का॒म॒स्य॑ । ए॒तान् । वै । 14

TS 6.6.4.2

अ॒न्विति॑ । प॒शवः॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठन्ते॑ । प॒शु॒मा॒निति॑ प॒शु - मा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॑ । व्य॒ति॑ष॒जे॒दिति॑

वि - अतिषजेत् । इतरान् । प्रजयेति प्र - जयाँ । एव । ए॒न॒म् । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु - भिः ।
व्यतिषजतीति वि - अतिषजति । यम् । का॒मये॑त् । प्र॒मायु॑क॒ इति॑ प्र - मा॒युःकः । स्यात् । इति॑
। ग॒र्त॒मि॒त॒मिति॑ गर्त - मि॒त॒म् । तस्य॑ । मि॒नुया॑त् । उ॒त्तरा॑र्ध्य॒मित्यु॑त्तर - अ॒र्ध्यम् । वर॑षिष्ठम्
। अथ॑ । ह॒सीया॑ऽसम् । ए॒षा । वै । ग॒र्त॒मि॒दि॒ति॑ गर्त - मि॒त॒म् । यस्य॑ । ए॒वम् । मि॒नोति॑
। ता॒जक् । प्रेति॑ । मी॒यते॑ । द॒क्षिणा॑र्ध्य॒मिति॑ दक्षिण - अ॒र्ध्यम् । वर॑षिष्ठम् । मि॒नुया॑त् ।
सु॒वर्ग॑का॒म॒स्येति॑ सु॒वर्ग - का॒म॒स्य॒ । अथ॑ । ह॒सीया॑ऽसम् । आ॒क्रम॑ण॒मित्याँ - क्रम॑णम् । ए॒व
। तत् । से॒तुम् । यज॑मानः । कुरु॑ते । सु॒वर्ग॑स्येति॑ सुवः - ग॒स्य॑ । लो॒कस्य॑ । स॒म॒ष्ट्य॒ इति॑
सं - अ॒ष्ट्यै । 15

TS 6.6.4.3

यत् । ए॒कस्मि॑न् । यू॒पे । द्वे॑ इति॑ । र॒श॒ने इति॑ । प॒रि॒व्यय॑तीति॑ परि - व्य॒य॑ति । तस्मा॑त् ।
ए॒कः । द्वे॑ इति॑ । जा॒ये इति॑ । वि॒न्दते॑ । यत् । न । ए॒का॒म् । र॒श॒नाम् । द्वयोः॑ । यू॒पयोः॑
। प॒रि॒व्यय॑तीति॑ परि - व्य॒य॑ति । तस्मा॑त् । न । ए॒का॒ । द्वौ । प॒ती इति॑ । वि॒न्दते॑ । यम् ।
का॒मये॑त् । स्त्री । अ॒स्य॒ । जा॒येत् । इति॑ । उ॒पान्त॑ इत्यु॒प - अ॒न्ते । तस्य॑ । व्यतिषजेदिति॑
वि - अतिषजेत् । स्त्री । ए॒व । अ॒स्य॒ । जा॒यते॑ । यम् । का॒मये॑त् । पु॒मान् । अ॒स्य॒ ।
जा॒येत् । इति॑ । आ॒न्त॒मित्याँ - अ॒न्त॒म् । तस्य॑ । प्रेति॑ । वे॒ष्टये॑त् । पु॒मान् । ए॒व । अ॒स्य॒ । 16

TS 6.6.4.4

जा॒यते॑ । अ॒सुराः । वै । दे॒वान् । द॒क्षिण॑तः । उ॒पेति॑ । अ॒न॒य॒न् । तान् । दे॒वाः ।
उ॒प॒श॒येनेत्यु॑प - श॒येन॑ । ए॒व । अ॒पेति॑ । अ॒नु॒दन्त॑ । तत् । उ॒प॒श॒य॒स्येत्यु॑प - श॒य॒स्य॑ ।
उ॒प॒श॒य॒त्वमित्यु॑पशय - त्वम् । यत् । द॒क्षिण॑तः । उ॒प॒श॒य इत्यु॑प - श॒यः । उ॒प॒श॒य इत्यु॑प -
श॒ये । भ्रातृ॑व्यापनु॒त्या इति॑ भ्रातृ॑व्य॒अ॒प॒नु॒त्यै । स॒र्वे । वै । अ॒न्ये । यू॒पाः । प॒शुम॑न्त॒ इति॑
प॒शु - मन्तः॑ । अथ॑ । उ॒प॒श॒य इत्यु॑प - श॒यः । ए॒व । अ॒प॒शुः । तस्य॑ । यज॑मानः । प॒शुः
। यत् । न । नि॒र्दि॒शे॒दिति॑ निः - दि॒शेत् । आ॒र्ति॒म् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छेत् । यज॑मानः । अ॒सौ

। ते । प॒शुः । इति॑ । निरिति॑ । दि॒शेत् । यम् । द्वि॒ष्यात् । यम् । ए॒व । 17

TS 6.6.4.5

द्वेष्टि॑ । तम् । अ॒स्मै । प॒शुम् । निरिति॑ । दि॒शति॑ । यदि॑ । न । द्वि॒ष्यात् । आ॒खुः । ते । प॒शुः । इति॑ । ब्रू॒यात् । न । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् । हि॒नस्ति॑ । न । आ॒र॒ण्यान् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सृ॒जत् । सः । अ॒न्नाद्ये॑नेत्य॒न्न - अद्ये॑न । वी॒तिं । अ॒द॒र्ध्यत् । सः । ए॒ताम् । ए॒का॒द॒शिनी॑म् । अ॒प॒श्यत् । तया॑ । वै । सः । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न - अद्य॑म् । अवे॒तिं । अ॒रु॒न्धे । यत् । द॒शं । यू॒पाः । भव॑न्ति । द॒शाक्ष॑रेति॑ द॒श - अ॒क्षरा॑ । वि॒राडिति॑ वि - राट् । अ॒न्नम् । वि॒राडिति॑ वि - राट् । वि॒राजे॑ति॑ वि - राजा॑ । ए॒व । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न - अद्य॑म् । अवे॒तिं । रु॒न्धे । 18

TS 6.6.4.6

यः । ए॒का॒द॒शः । स्तनः॑ । ए॒व । अ॒स्यै । सः । दु॒हे । ए॒व । ए॒नाम् । तेन॑ । व॒ज्रः । वै । ए॒षा । समि॑तिं । मी॒यते॑ । यत् । ए॒का॒द॒शिनी॑ । सा । ई॒श्वरा॑ । पु॒रस्ता॑त् । प्र॒त्यञ्च॑म् । य॒ज्ञम् । संम॑र्दितोरिति॑ सं - म॒र्दितोः॑ । यत् । पा॒त्नीव॑तमिति॑ पा॒त्नी - व॑तम् । मि॒नोति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । प्र॒तीति॑ । उ॒त्त॑ब्ध्या इत्युत् - स्त॒ब्ध्यै । स॒य॒त्वाये॑ति॑ सय - त्वाय॑ ॥ 19

(वै - सम॑ष्ट्यै - पु॒माने॑वास्य - यमे॒व - रु॒न्धे - त्रि॒श॒च्च) (A4)

TS 6.6.5.1

प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । अ॒सृ॒जत् । सः । रि॒रि॒चा॒नः । अ॒म॒न्यत् । सः । ए॒ताम् । ए॒का॒द॒शिनी॑म् । अ॒प॒श्यत् । तया॑ । वै । सः । आ॒युः । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् । आ॒त्मन् । अ॒ध॒त्त । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । इ॒व । ख॒लु । वै । ए॒षः । सृ॒जते॑ । यः । यज॑ते । सः । ए॒तर॑हिं । रि॒रि॒चा॒नः । इ॒व । यत् । ए॒षा । ए॒का॒द॒शिनी॑ । भव॑ति । आ॒युः

। ए॒व । त॒याँ । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् । य॒ज॑मानः । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । प्रे॒तिं । ए॒व । आ॒ग्ने॒येन॑
। वा॒प॒य॒ति । मि॒थु॒नम् । सा॒र॒स्व॒त्या । क॒रो॒ति । रे॒तः । 20

TS 6.6.5.2

सौ॒म्येन॑ । दु॒धा॒ति॒ । प्रे॒तिं । ज॒न॒य॒ति॒ । पौ॒ष्णेन॑ । बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । भ॒व॒ति॒ । ब्र॒ह्म॑ । वै ।
दे॒वाना॑म् । बृ॒ह॒स्प॒तिः । ब्र॒ह्म॑णा । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र॒जाः । प्रे॒तिं । ज॒न॒य॒ति॒
। वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः । भ॒व॒ति॒ । वै॒श्व॒दे॒व्य इति॑ वै॒श्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑
प्र - जाः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ए॒व । अ॒स्मै । प्रे॒तिं । ज॒न॒य॒ति॒ । इ॒न्द्रि॒यम् । ए॒व
। ऐ॒न्द्रेण॑ । अ॒वे॒तिं । रु॒न्धे । वि॒श॑म् । मा॒रु॒तेन॑ । ओ॒जः । ब॒ल॑म् । ऐ॒न्द्रा॒ग्ने॒नेत्यै॑न्द्र -
अ॒ग्नेन॑ । प्र॒स॒वा॒येति॑ प्र - स॒वाय॑ । सा॒वि॒त्रः । नि॒र्व॒रु॒ण॒त्वा॒येति॑ नि॒र्व॒रु॒ण - त्वा॒य॑ । वा॒रु॒णः
। म॒द्ध्य॒तः । ऐ॒न्द्रम् । ए॒तिं । ल॒भ॒ते । म॒द्ध्य॒तः । ए॒व । इ॒न्द्रि॒यम् । य॒ज॑माने । दु॒धा॒ति॒ । 21

TS 6.6.5.3

पु॒र॒स्ता॑त् । ऐ॒न्द्र॒स्य॑ । वै॒श्व॒दे॒वमि॒तिं वै॒श्व - दे॒वम् । ए॒तिं । ल॒भ॒ते । वै॒श्व॒दे॒वमि॒तिं वै॒श्व - दे॒वम्
। वै । अ॒न्न॑म् । अ॒न्न॑म् । ए॒व । पु॒र॒स्ता॑त् । ध॒त्ते । त॒स्मा॑त् । पु॒र॒स्ता॑त् । अ॒न्न॑म् । अ॒द्य॒ते
। ऐ॒न्द्रम् । आ॒ल॒भ्ये॒त्या॑-ल॒भ्य॑ । मा॒रु॒तम् । ए॒तिं । ल॒भ॒ते । वि॒ट् । वै । म॒रु॒तः । वि॒श॑म्
। ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्वि॒तिं । ब॒द्धा॒ति॒ । य॒दि॑ । का॒म॒ये॒त॒ । यः । अ॒व॒ग॒त॒ इत्य॑व - ग॒तः ।
सः । अ॒पे॒तिं । रु॒द्ध्य॒ता॑म् । यः । अ॒प॒रु॒द्ध॒ उ॒त्य॑प॒-रु॒द्धः । सः । अ॒वे॒तिं । ग॒च्छ॒तु॒ । इति॑
। ऐ॒न्द्र॒स्य॑ । लो॒के । वा॒रु॒णम् । ए॒तिं । ल॒भे॒त॒ । वा॒रु॒ण॒स्य॑ । लो॒के । ऐ॒न्द्रम् । 22

TS 6.6.5.4

यः । ए॒व । अ॒व॒ग॒त॒ इत्य॑व - ग॒तः । सः । अ॒पे॒तिं । रु॒द्ध्य॒ते॒ । यः । अ॒प॒रु॒द्ध॒ उ॒त्य॑प॒-रु॒द्धः
। सः । अ॒वे॒तिं । ग॒च्छ॒ति॒ । य॒दि॑ । का॒म॒ये॒त॒ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । मु॒द्ये॒युः । इति॑
। प॒शून् । व्य॒ति॑ष॒जे॒दि॒तिं वि - अ॒ति॑ष॒जे॒त् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ए॒व । मो॒ह॒य॒ति॒ ।

यत् । अ॒भिवा॒ह॒त इत्य॑भि - वा॒ह॒तः । अ॒पाम् । वा॒रु॒णम् । आ॒ल॒भे॒तेत्या॑ - ल॒भे॒त । प्र॒जा
इति॑ प्र - जाः । वरु॑णः । गृ॒ह्णी॒यात् । दु॒क्षि॒णतः॑ । उ॒द॒ञ्च॒म् । ए॒ति॑ । ल॒भ॒ते । अ॒प॒वा॒ह॒त
इत्य॑प - वा॒ह॒तः । अ॒पाम् । प्र॒जा॒ना॒मि॒ति॑ प्र - जा॒ना॑म् । अ॒व॒रु॒ण॒ग्रा॒हा॒येत्य॑वरुण - ग्रा॒हा॒य ॥ 23

(रेतो - यजमाने दधाति - लोक ऐन्द्रः - सप्तत्रिंशच्च) (A5)

TS 6.6.6.1

इन्द्रः । पत्नि॑या । मनु॑म् । अ॒या॒ज॒य॒त् । ताम् । पर्य॑ग्निकृतामिति पर्य॑ग्नि - कृ॒ता॒म् । उ॒दि॒ति॑ ।
अ॒सृ॒ज॒त् । तया॑ । मनुः॑ । आ॒द॒ध्ना॑त् । यत् । पर्य॑ग्निकृतमिति पर्य॑ग्नि-कृ॒ता॒म् । पा॒त्नी॒व॒तमि॒ति॑
पा॒त्नी॒व॒तम् । उ॒थ्सृ॒ज॒तीत्यु॑त् - सृ॒ज॒ति॑ । याम् । ए॒व । मनुः॑ । ऋ॒द्धि॑म् । आ॒द॒ध्ना॑त् । ताम्
। ए॒व । यज॑मानः । ऋ॒द्धो॒ति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । वै । अ॒प्र॒ति॒ष्ठि॒ता॒दित्य॑प्रति - स्थि॒ता॒त् । य॒ज्ञः ।
परे॑ति । भ॒व॒ति॑ । य॒ज्ञम् । प॒रा॒भ॒व॒न्तमि॒ति॑ परा - भ॒व॒न्तम् । यज॑मानः । अनु॑ । परे॑ति ।
भ॒व॒ति॑ । यत् । आ॒ज्ये॑न । पा॒त्नी॒व॒तमि॒ति॑ पा॒त्नी - व॒तम् । स॒ऽस्था॒प॒य॒तीति॑ सं - स्था॒प॒य॒ति ।
य॒ज्ञस्य॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति॒स्थि॒त्यै । य॒ज्ञम् । प्र॒ति॒ति॒ष्ठ॒न्तमि॒ति॑ प्र॒ति - ति॒ष्ठ॒न्तम् । यज॑मानः
। अनु॑ । प्र॒ती॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ति॑ । इ॒ष्टम् । व॒प॒या॑ । 24

TS 6.6.6.2

भव॑न्ति । अ॒नि॒ष्टम् । व॒श॒या॑ । अथ॑ । पा॒त्नी॒व॒तेने॑ति पा॒त्नी - व॒तेन॑ । प्रेति॑ । च॒र॒ति॑ ।
ती॒र्थ । ए॒व । प्रेति॑ । च॒र॒ति॑ । अथो॑ इति॑ । ए॒तर॒हि॑ । ए॒व । अ॒स्य॑ । या॒मः । त्वा॒ष्ट्रः
। भ॒व॒ति॑ । त्वष्टा॑ । वै । रे॒त॒सः । सि॒क्तस्य॑ । रू॒पाणि॑ । वी॒ति॑ । क॒रो॒ति॑ । तम् । ए॒व
। वृ॒षा॒णम् । प॒त्नी॒षु । अ॒पी॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । सः । अ॒स्मै । रू॒पाणि॑ । वी॒ति॑ । क॒रो॒ति॑ ॥ 25

(वृषया - षट्त्रिंशच्च) (A6)

TS 6.6.7.1

घ्नन्ति । वा । एतत् । सोमम् । यत् । अभिषुण्वन्तीत्यभि-सुन्वन्ति । यत् । सौम्यः । भवन्ति । यथा । मृताय । अनुस्तरणीमित्यनु - स्तरणीम् । घ्नन्ति । तादृक् । एव । तत् । यत् । उत्तरार्द्ध इत्युत्तर - अर्द्धे । वा । मद्भ्ये । वा । जुहुयात् । देवताभ्यः । समदमिति स - मदम् । दुद्ध्यात् । दक्षिणार्द्ध इति दक्षिण - अर्द्धे । जुहोति । एषा । वै । पितृणाम् । दिक् । स्वायाम् । एव । दिशि । पितृन् । निरवदयत् इति निः - अवदयते । उद्गातृभ्य इत्युद्गातृ - भ्यः । हरन्ति । सामदेवत्यं इति साम - देवत्यः । वै । सौम्यः । यत् । एव । साम्नः । छबंद्वन्तीति छंबट् - कुर्वन्ति । तस्य । एव । सः । शान्तिः । अवेति । 26

TS 6.6.7.2

ईक्षन्ते । पवित्रम् । वै । सौम्यः । आत्मानम् । एव । पवयन्ते । यः । आत्मानम् । न । परिपश्येदिति परि-पश्येत् । इतासुरितीत-असुः । स्यात् । अभिदुदिमित्यभि - दुदिम् । कृत्वा । अवेति । ईक्षेत् । तस्मिन् । हि । आत्मानम् । परिपश्यतीति परि - पश्यति । अथो इति । आत्मानम् । एव । पवयते । यः । गुतमना इति गुत - मनाः । स्यात् । सः । अवेति । ईक्षेत् । यत् । मे । मनः । परागतमिति परा-गतम् । यत् । वा । मे । अपरागतमित्यपरा-गतम् ॥ राज्ञा । सोमेन । तत् । वयम् । अस्मासु । धारयामसि । इति । मनः । एव । आत्मन् । दाधार । 27

TS 6.6.7.3

न । गुतमना इति गुत - मनाः । भवति । अपेति । वै । तृतीयसुवन इति तृतीय - सुवने । यज्ञः । क्रामति । ईजानात् । अनीजानम् । अभीति । आग्रावैष्णव्येत्याग्रा - वैष्णव्या । ऋचा । घृतस्य । यजति । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । दाधार । उपाश्वित्युप - अशु । यजति । मिथुनत्वायेति मिथुन - त्वाय । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । मित्रः । यज्ञस्य । स्विष्टमिति सु-इष्टम् । युवते ।

वरुणः । दुरिष्टमिति दुः - इष्टम् । कं । तरुहिं । यज्ञः । कं । यजमानः । भवति । इति ।
यत् । मैत्रावरुणीमिति मैत्रा - वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या - लभते । मित्रेण । एव । 28

TS 6.6.7.4

यज्ञस्य । स्विष्टमिति सु - इष्टम् । शमयति । वरुणेन । दुरिष्टमिति दुः - इष्टम् । न । आर्तिम्
। एति । ऋच्छति । यजमानः । यथा । वै । लाङ्गलेन । उर्वराम् । प्रभिन्दन्तीति प्र -
भिन्दन्ति । एवम् । ऋक्सामे इत्यृक् - सामे । यज्ञम् । प्रेति । भिन्तः । यत् । मैत्रावरुणीमिति
मैत्रा - वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या - लभते । यज्ञाय । एव । प्रभिन्नायेति प्र - भिन्नाय
। मृत्यम् । अन्ववास्यतीत्यनु-अवास्यति । शान्त्यै । यातयामानीति यात-यामानि । वै ।
एतस्य । छन्दांसि । यः । ईजानः । छन्दसाम् । एषः । रसः । यत् । वशा । यत् ।
मैत्रावरुणीमिति मैत्रा - वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या - लभते । छन्दांसि । एव ।
पुनः । एति । प्रीणाति () । अयातयामत्वायेत्ययातयाम - त्वाय । अथो इति । छन्दस्स्विति
छन्दः - सु । एव । रसम् । दुधाति ॥ 29

(अव - दाधार - मित्रेणैव - प्रीणाति - षट्) (A7)

TS 6.6.8.1

देवा । वै । इन्द्रियम् । वीर्याम् । वीति । अभजन्त । ततः । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति
- अशिष्यत । तत् । अतिग्राह्या इत्यति-ग्राह्याः । अभवन् । तत् । अतिग्राह्याणामित्यति -
ग्राह्याणाम् । अतिग्राह्यत्वमित्यतिग्राह्य - त्वम् । यत् । अतिग्राह्या इत्यति-ग्राह्याः । गृह्यन्ते
। इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् । धत्ते । तेजः । आग्नेयेन ।
इन्द्रियम् । ऐन्द्रेण । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म - वर्चसम् । सौर्येण । उपस्तंभनमित्युप - स्तंभनम्
। वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अतिग्राह्या इत्यति - ग्राह्याः । चक्रे इति । पृष्ठानि । यत् ।
पृष्ठ्यै । न । गृहीयात् । प्राञ्चम् । यज्ञम् । पृष्ठानि । समिति । शृणीयुः । यत् । उक्थ्यै । 30

TS 6.6.8.2

गृही॒यात् । प्र॒त्यञ्च॑म् । य॒ज्ञम् । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या॑ इत्य॑ति - ग्रा॒ह्याः॑ । स॒मि॒तिं । शृ॒णी॒युः । वि॒श्वजि॑तीति
वि॒श्व - जि॑तिं । सर्व॑पृष्ठ इति॑ सर्व - पृ॒ष्ठे । गृही॒त॒व्याः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒वीर्य॑त्वायेति॑ सवीर्य॑-त्वाय॑
। प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञान् । व्यादि॑शदिति॑ वि - आदि॑शत् । सः ।
प्रि॒याः । त॒नूः । अप॑ । नीति॑ । अ॒धत्त॑ । तत् । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या॑ इत्य॑ति-ग्रा॒ह्याः॑ । अ॒भ॒व॒न् ।
वि॒त॒नु॒रिति॑ वि-त॒नुः । तस्य॑ । य॒ज्ञः । इति॑ । आ॒हुः । यस्य॑ । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या॑ इत्य॑ति - ग्रा॒ह्याः॑
। न । गृ॒ह्यन्ते॑ । इति॑ । अपी॑ति । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑ इत्य॑ग्नि - स्तो॒मे । गृही॒त॒व्याः॑ । य॒ज्ञस्य॑ ।
स॒त॒नु॒त्वाये॑ति सतनु - त्वाय॑ । दे॒वताः॑ । वै । सर्वाः॑ । स॒दृशीः॑ । आ॒स॒न् । ताः । न ।
व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि-आ॒वृ॒त॒म् । अ॒ग॒च्छ॒न् । ते । दे॒वाः । 31

TS 6.6.8.3

ए॒ते । ए॒तान् । ग्र॒हान् । अ॒प॒श्य॒न् । तान् । अ॒गृ॒ह्ण॒न् । आ॒ग्ने॒यम् । अ॒ग्निः । ऐ॒न्द्रम् । इन्द्रः॑
। सौ॒र्यम् । सूर्यः॑ । ततः॑ । वै । ते । अ॒न्याभिः॑ । दे॒वता॑भिः । व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि - आ॒वृ॒त॒म्
। अ॒ग॒च्छ॒न् । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । ए॒ते । ग्र॒हाः॑ । गृ॒ह्यन्ते॑ । व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि-आ॒वृ॒त॒म्
। ए॒व । पा॒प्मना॑ । भ्रातृ॑व्येण । ग॒च्छ॒ति । इ॒मे । लो॒काः । ज्योति॑ष्मन्तः । सु॒माव॑द्वीर्या॑ इति॑
सु॒माव॑त् - वी॒र्याः॑ । का॒र्याः॑ । इति॑ । आ॒हुः । आ॒ग्ने॒येन॑ । अ॒स्मिन् । लो॒के । ज्योतिः॑ ।
ध॒त्ते । ऐ॒न्द्रेण॑ । अ॒न्तरि॑क्षे । इन्द्र॑वा॒यू इतीन्द्र॑ - वा॒यू । हि । स॒युजा॑विति॑ स-युजौ॑ । सौ॒र्येण॑
। अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । 32

TS 6.6.8.4

ज्योतिः॑ । ध॒त्ते । ज्योति॑ष्मन्तः । अ॒स्मै । इ॒मे । लो॒काः । भ॒व॒न्ति । सु॒माव॑त्वीर्या॑निति॑
सु॒माव॑त् - वी॒र्यान् । ए॒नान् । कुरु॑ते । ए॒तान् । वै । ग्र॒हान् । ब॒बांवि॑श्वव॑यसा॒विति॑ ब॒बां -
वि॒श्वव॑यसौ । अ॒वित्ता॑म् । ताभ्या॑म् । इ॒मे । लो॒काः । परा॑ञ्चः । च॒ । अ॒र्वाञ्चः॑ । च॒ । प्रेति॑

। अ॒भुः । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । ए॒ते । ग्र॒हाः॑ । गृ॒ह्यन्ते॑ । प्रेति॑ । अ॒स्मै । इ॒मे ।
लो॒काः । परा॑ञ्चः । च॒ । अ॒र्वाञ्चः॑ । च॒ । भा॒न्ति ॥ 33

(उ॒क्थ्ये॑ - दे॒वा - अ॒मुष्मिन्॑ लो॒क - ए॒का॒न्नच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A8)

TS 6.6.9.1

दे॒वाः । वै । यत् । यु॒ज्ञे । अ॒कुर्व॑त । तत् । अ॒सुराः॑ । अ॒कुर्व॑त । ते । दे॒वाः । अ॒दा॑भ्ये
। छ॒न्दा॑श्सि । स॒र्वना॑नि । स॒मिति॑ । अ॒स्था॒पय॑न् । त॒तः । दे॒वाः । अ॒भ॒वन् । प॒रेति॑ ।
अ॒सुराः॑ । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अ॒दा॑भ्यः । गृ॒ह्यन्ते॑ । भ॒वन्ति॑ । आ॒त्मना॑ । प॒रेति॑ ।
अ॒स्य । भ्रा॒तृव्यः॑ । भ॒वति॑ । यत् । वै । दे॒वाः । अ॒सुरा॑न् । अ॒दा॑भ्येन । अ॒द॒भुव॑न् ।
तत् । अ॒दा॑भ्यस्य । अ॒दा॑भ्य॒त्वमि॒त्य॒दा॑भ्य - त्वम् । यः । ए॒वम् । वे॒द । दु॒भ्रोति॑ । ए॒व ।
भ्रा॒तृव्यम् । न । ए॒नम् । भ्रा॒तृव्यः॑ । दु॒भ्रोति॑ । 34

TS 6.6.9.2

ए॒षा । वै । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा-प॑तेः । अ॒तिमो॑क्षिणीत्य॑ति-मो॒क्षिणी॑ । ना॒म । त॒नूः । यत्
। अ॒दा॑भ्यः । उ॒प॒न॒द्धस्ये॑त्यु॒प॒न॒द्धस्य॑ । गृ॒ह्णा॒ति । अ॒तिमु॑क्त्या॒ इत्य॑ति - मु॒क्त्यै । अ॒तीति॑ ।
पा॒प्मान॑म् । भ्रा॒तृव्यम् । मु॒च्यते॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । घ्न॑न्ति । वै । ए॒तत् । सो॒मम् ।
यत् । अ॒भिषु॑ण्वन्तीत्य॑भि - सु॒न्वन्ति॑ । सो॒मे । ह॒न्यमा॑ने । यु॒ज्ञः । ह॒न्यते॑ । यु॒ज्ञे । य॒ज॑मानः
। ब्र॒ह्मवा॑दिन् इति॑ ब्र॒ह्म-वा॑दिनः । व॒द॒न्ति । किम् । तत् । यु॒ज्ञे । य॒ज॑मानः । कु॒रु॒ते । येन॑
। जी॒वन् । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सु॒वः - ग॒म् । लो॒कम् । ए॒ति॑ । इति॑ । जी॒व॒ग्र॒ह इति॑ जी॒व - ग्र॒हः ।
वै । ए॒षः । यत् । अ॒दा॑भ्यः । अ॒न॒भिषु॑तस्ये॒त्य॒न॒भि - सु॒तस्य॑ । गृ॒ह्णा॒ति () । जी॒व॒न्तम् ।
ए॒व । ए॒नम् । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सु॒वः - ग॒म् । लो॒कम् । ग॒म॒य॒ति । वी॒ति॑ । वै । ए॒तत् । यु॒ज्ञम्
। छि॒न्द॒न्ति । यत् । अ॒दा॑भ्ये । स॒ं॒स्था॒पय॑न्तीति॑ सं - स्था॒पय॑न्ति । अ॒शून् । अ॒पीति॑ ।
स॒ज॒ति॑ । यु॒ज्ञस्य॑ । स॒न्त॑त्या॒ इति॑ सं - त॒त्यै ॥ 35

(दुभ्रोत्य - नभिषुतस्य गृह्णात्ये - कान्नविश्रुतिश्च) (A9)

TS 6.6.10.1

देवाः । वै । प्रबाहुगिति प्र - बाहुक् । ग्रहान् । अगृह्णत् । सः । एतम् । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अशुम् । अपश्यत् । तम् । अगृह्णीत् । तेन । वै । सः । आदर्धोत् । यस्य । एवम् । विदुषः । अशुः । गृह्यते । ऋद्धोति । एव । सकृदभिषुतस्येति सकृत् - अभिषुतस्य । गृह्णाति । सकृत् । हि । सः । तेन । आदर्धोत् । मनसा । गृह्णाति । मनः । इव । हि । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । आस्यै । औदुम्बरेण । गृह्णाति । ऊर्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति । रुन्धे । चतुस्सक्तीति चतुः - सक्ति । भवति । दिक्षु । 36

TS 6.6.10.2

एव । प्रतीति । तिष्ठति । यः । वै । अशोः । आयतनमित्या - यतनम् । वेद । आयतनवानित्यायतन - वान् । भवति । वामदेव्यमिति वाम - देव्यम् । इति । साम । तत् । वै । अस्य । आयतनमित्या - यतनम् । मनसा । गायमानः । गृह्णाति । आयतनवानित्यायतन - वान् । एव । भवति । यत् । अद्ध्युः । अशुम् । गृह्णन् । न । अर्धयेत् । उभाभ्याम् । न । ऋद्धयेत् । अद्ध्यवे । च । यजमानाय । च । यत् । अर्धयेत् । उभाभ्याम् । ऋद्धयेत् । अनवानमित्यनव - अनम् । गृह्णाति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । हिरण्यम् । अभि । वीति । अनिति () । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राण इति प्र-अनः । आयुषा । एव । अमृतम् । अभीति । धिनोति । शतमानमिति शत - मानम् । भवति । शतायुरिति शत - आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति ॥ 37

(दिक्ष्वं - निति - विश्रुतिश्च) (A10)

TS 6.6.11.1

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति वि - आदिशत् । सः । रिरिचानः । अमन्यत् । सः । यज्ञानाम् । षोडशधेति षोडश - धा । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मानम् । अभि । समिति । अक्विदत् । तत् । षोडशी । अभवत् । न । वै । षोडशी । नाम । यज्ञः । अस्ति । यत् । वाव । षोडशम् । स्तोत्रम् । षोडशम् । शस्त्रम् । तेन । षोडशी । तत् । षोडशिनः । षोडशित्वमिति षोडशि - त्वम् । यत् । षोडशी । गृह्यते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् । धत्ते । देवेभ्यः । वै । सुवर्ग इति सुवः - गः । लोकः । 38

TS 6.6.11.2

न । प्रेति । अभवत् । ते । एतम् । षोडशिनम् । अपश्यन् । तम् । अगृह्यत् । ततः । वै । तेभ्यः । सुवर्ग इति सुवः - गः । लोकः । प्रेति । अभवत् । यत् । षोडशी । गृह्यते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्या इत्यभि - जित्यै । इन्द्रः । वै । देवानाम् । आनुजावर इत्यानु - जावरः । आसीत् । सः । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । षोडशिनम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । अगृहीत् । ततः । वै । सः । अग्रम् । देवतानाम् । परीति । ऐत् । यस्य । एवम् । विदुषः । षोडशी । गृह्यते । 39

TS 6.6.11.3

अग्रम् । एव । समानाम् । परीति । एति । प्रातस्सवन इति प्रातः - सवने । गृह्णाति । वज्रः । वै । षोडशी । वज्रः । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । स्वात् । एव । एनम् । योनेः । निरिति । गृह्णाति । सवनेसवन इति सवने - सवने । अभीति । गृह्णाति । सवनाथ्सवनादिति सवनात् - सवनात् । एव । एनम् । प्रेति । जनयति । तृतीयसवन इति तृतीय - सवने । पशुकामस्येति पशु - कामस्य । गृहीयात् । वज्रः । वै । षोडशी । पशवः । तृतीयसवनमिति तृतीय - सवनम् । वज्रेण । एव । अस्मै । तृतीयसवनादिति तृतीय - सवनात् । पशून् ।

अवेतिं । रुन्धे । न । उक्थ्यै । गृहीयात् । प्रजेतिं प्र - जा । वै । पशवः । उक्थानिं ।
यत् । उक्थ्यै । 40

TS 6.6.11.4

गृहीयात् । प्रजामितिं प्र - जाम् । पशून् । अस्य । निरितिं । दुहेत् । अतिरात्र इत्यति - रात्रे
। पशुकामस्येति पशु - कामस्य । गृहीयात् । वज्रः । वै । षोडशी । वज्रेण । एव । अस्मै
। पशून् । अवुरुद्धयेत्येव - रुद्धयं । रात्रिया । उपरिष्ठात् । शमयति । अपीतिं । अग्निष्टोम
इत्यग्नि - स्तोमे । राजन्यस्य । गृहीयात् । व्यावृत्काम इति व्यावृत् - कामः । हि । राजन्यः
। यजते । साह इति स - अहे । एव । अस्मै । वज्रम् । गृह्णाति । सः । एनम् । वज्रः
। भूत्यै । इन्धे । निरितिं । वा । दुहति । एकविंशमित्येक-विंशम् । स्तोत्रम् । भवति ।
प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । हरिवदिति हरि - वत् । शस्यते । इन्द्रस्य । प्रियम् । धाम
। 41

TS 6.6.11.5

उपेतिं । आमोति । कनीयांसि । वै । देवेषु । छन्दांसि । आसन्नं । ज्यायांसि । असुरेषु
। ते । देवाः । कनीयसा । छन्दसा । ज्यायः । छन्दः । अभि । वीतिं । अशंसन् ।
ततः । वै । ते । असुराणाम् । लोकम् । अवृञ्जत । यत् । कनीयसा । छन्दसा । ज्यायः
। छन्दः । अभीतिं । विशंसतीति वि - शंसति । भ्रातृव्यस्य । एव । तत् । लोकम् ।
वृङ्क्ते । षट् । अक्षराणि । अतीतिं । रेचयन्ति । षट् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव ।
प्रीणाति । चत्वारिं । पूर्वाणि । अवेतिं । कल्पयन्ति । 42

TS 6.6.11.6

चतुष्पद इति चतुः-पदः । एव । पशून् । अवेतिं । रुन्धे । द्वे इति । उत्तरे इत्युत् - तरे ।
द्विपद इति द्वि - पदः । एव । अवेतिं । रुन्धे । अनुष्टुभमित्यनु - स्तुभम् । अभि । समितिं

। पादयन्ति । वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । तस्मात् । प्राणानामिति प्र - अनानाम् ।
 । वाक् । उत्तमेत्युत् - तमा । समयाविषित इति समया - विषिते । सूर्यै । षोडशिनः ।
 स्तोत्रम् । उपाकरोतीत्युप - आकरोति । एतस्मिन् । वै । लोके । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् ।
 साक्षादिति स - अक्षात् । एव । वज्रम् । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । अरुणपिशङ्ग इत्यरुण -
 पिशङ्गः । अश्वः । दक्षिणा । एतत् । वै । वज्रस्य । रूपम् । समृद्ध्या इति सं - ऋद्धयै ॥ 43

(लोको - विदुषः षोडशी गृह्यते - यदुक्थ्ये - धाम - कल्पयन्ति - सप्तचत्वारिंशच्च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(सुवर्गाय यद् दक्षिणानि - समिष्ट यजूं - प्यवभृथ यजूंषि - स्प्येन - प्रजापतिरेकादशिनी
 - मिन्द्रः पत्न्या - घन्ति - देवा वा इन्द्रियं वीर्यं - देवा वा अदाम्ये - देवा वै प्रबाहुक् -
 प्रजापतिर्देवेभ्यः स रिचिचानः - षोडशधैकादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(सुवर्गाय - यजति प्रजाः - सौम्येन - गृहीयात् प्रत्यञ्च - गृहीयात् प्रजां पशून् - त्रिचत्वारिंशत्)

first and last padam of sixth praSnam of 6th KANDam :-

(सुवर्गाय - वज्रस्य रूपं समृद्धयै)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति षष्ठं काण्डं ॥ = = = = =